

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?
Kyllä / En. Jos ette, kuvaillkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvaillkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö [3.1 Kuntien ja valtion yhteistyötä edistetään turvaamalla museoiden, esittävän taiteen ja taiteen perusopetuksen toimijoiden sekä yleisten kirjastojen saavutettavuus. Edistetään toimivia yhteistyömalleja, toimintatapoja, yhteiskäyttöisiä tiloja, kiertuemalleja (mm. matkatuet sekä kotimaassa että kansainvälisesti) ja alustoja kulttuuripalveluille mukaan lukien digitaaliset ratkaisut. 3.2. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteisrahoitusmalleilla edistetään ammattimaisesti tuotettujen kulttuuripalvelujen alueellista, paikallista ja kielellistä saatavuutta, taiteen vapaan kentän työllisyyttä sekä alan toimintaedellytysten paranemista. 3.7. Kulttuuri- ja luovien alojen julkinen rahoitus ja rakenteet parantuvat vuoteen 2040 mennessä niin,

että luovan talouden osuus bkt:sta kaksinkertaistuu. 3.7. Lisätään rahoituksen ennakoitavuutta mm. monivuotisilla rahoitussuunnitelmilla sekä lisäämällä monivuotisia avustuksia. Kehitetään valtionavustusten strategisuutta. 3.8. Vahvistetaan kansainvälistymisen tukirakenteita sekä rahoitusinstrumentteja (mm. valtion vientituki, tuotantokannustin, hallinnollisesti kevyt tukirakenne messu- yms. osallistumiselle, kansainvälistymisen tuki- ja välittäjäorganisaatioiden roolin vahvistaminen).]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus on sirkuksen ja tanssin alan ammattilaisia ja ammattilaisyhteisöjen toimintaa tukeva asiantuntijaorganisaatio. Sen tehtävä on edistää sirkuksen ja tanssin elinvoimaisuutta ja asemaa yhteiskunnassa. Tätä tehtävää se toteuttaa viestinnällä, tilastoinnilla ja muulla tiedontuotannolla, alojen toimintaa edistävällä hanke – ja kehitystyöllä niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.

Kulttuuripoliittisesta selonteosta ja myöhemmin siihen liittyvästä toimenpideohjelmasta keskusteleminen, sen sirkus- ja tanssialojen toimintaa edistävien tavoitteiden esillä pitäminen sekä niiden konkretisoiminen ja edistäminen eri tavoin voivat olla tapoja tiedotuskeskuksen osallistua selonteon toimeenpanoon.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Tavoite kulttuurin ja luovien alojen julkisen rahoituksen ja rakenteiden parantumisesta vuoteen 2040 mennessä niin, että luovan talouden osuus bkt:stä kaksinkertaistuu, on ehdottoman kannatettava. Toimenpideohjelmassa on asetettava konkreettiset ajalliset ja määrälliset tavoitteet eri rahoituksen kasvulle sekä tukimuotojen ja rakenteiden muutokselle.

Jos T&K/Business Finland rahoitus on aidosti tarkoitettu koko taide- ja kulttuurialalle, olisi rahoitusta voitava saada tietyin edellytyksin myös ydintoimintaan. Sen kategorisesti pois sulkeminen kertoo siitä, ettei ymmärretä taiteen tekemisen prosessia. Taiteen tekeminen ja tuotanto itsessään ovat usein uutta luovia ja innovatiivisia.

Lapset ja nuoret nousevat selontekoluonnoksessa kiitettävästi esille. Taidekasvatus, esitysten kokeminen ja harrastustoiminta tuottavat tulevia kulttuurinkuluttajia (yleisö), tulevia taiteentekijöitä ja luovan alan muita ammattilaisia sekä parempaa yhteiskuntaa, osallisuutta, integraatiota, sosiaalista, henkistä, fyysistä hyvinvointia. Toimenpiteitä:

- Opetussuunnitelmassa esittävät taiteet olisi nostettava muiden taideaineiden rinnalle
- Taidetestaajat- ohjelman vakinaistaminen

- Harrastamisen Suomen mallia olisi edelleen kehitettävä laadullisesti, taiteiden ja muun kulttuurin harrastamisen entistä paremmin mukaan sisällyttäväksi, eri väestö- ja erityisryhmille nykyistä saavutettavammaksi

Rakenteelliset uudistukset esittävien taiteiden alalla, esimerkiksi:

- Tukijärjestelmää tulisi kehittää niin, että taiteellisen lahjakkuuden (henkilökohtaiset apurahat) jälkeen keskityttäisiin taiteilijoiden edustamien yhteisöjen toiminnan tukemiseen (toiminta-avustukset) ennakoitavilla kasvukriteereillä. Toiminta-avustukset tulisi myöntää kolmessa portaassa (tuen määrä) kolmeksi vuodeksi ja taiteellisen ja organisatorisen kehittymisen myötä olisi mahdollisuus joko jatkaa samalla toiminnan tasolla tai siirtyä ylös tai alas. Selkeät kriteerit toivotulle kasvulle loisivat organisatorista tavoitteellisuutta ja myös kunniallinen toiminnan supistaminen olisi mahdollista. Toiminta-avustuksen piiriin tulisi päästä nykyistä aiemmin, jotta mahdollisuus työllistää alalla toteutuisi. Yhteisö, joka saavuttaa toiminnassaan selkeät kasvutavoitteet voisi hakeutua voston tuen piiriin.
- Kiertuetoiminnan edistäminen niin kotimaassa kuin kansainvälisesti on tärkeää. Kotimaan kiertuetoiminta edistää taiteiden monipuolista saatavuutta eri puolilla Suomea, kehittää taitelijoiden omassa ammatissa työllistymistä, parantaa taiteen laatua, luo osaamista kansainvälistä esitystoimintaa varten, on kestävä osa esittävän taiteen arvoketjua, jossa nykyisin esitysten tuotantoinvestointi ei saa juurikaan jatkoa esitystoimintana. Kansainvälinen esitystoiminta on/voisi olla olennainen osa esittävän taiteen toimintaa ja kehitystä niin taloudellisesti kuin sisällöllisestikin.

On kiitettävää, että kansainvälisyys on määritelty yhdeksi neljästä tavoitteesta. Ehdotetun poikkihallinnollisen kansainvälisyysstrategian laatiminen olisi aloitettava nopeasti.

- On huolehdittava, että kulttuuriviennin painopisteistä, tavoitteista, ekosysteemien vahvistamisen keinoista sekä keskeisistä toimenpiteistä puhutaan ja niitä toteutetaan eri taidealojen erityispiirteet huomioon ottaen.
- Suomessa toimivat tanssi- ja sirkustaiteilijat ja ryhmät ovat epäedullisessa asemassa kansainvälisillä markkinoilla paitsi maantieteellisesti myös rahoituksen puolesta. Suomesta puuttuu kattava julkisen rahoituksen matkatukijärjestelmä, jolla riittävästi tuettaisiin taiteilijoiden ja ryhmien ulkomaille suuntautuvia esitysvierailuja. Suomessa toimivien taiteilijoiden ja ryhmien esityskorvaukset ovat kalliita verrattuna monesti paremmin subventoituihin ulkomaisiin teoksiin. Suurin osa kuluista joudutaan sisällyttämään esityskorvauksiin, mikäli esitysvierailusta ei haluta jäädä tappiolle.
- Huolehditaan maailmaan kiinnittyminen vastavuoroisesti, ei pelkästään kulttuurivientityönä: Mikäli kotimaisten esitysten halutaan kiertävän kansainvälisesti, on tuotanto- ja esitystahoilla oltava valmius ja halukkuus myös vastaanottaa kansainvälisiä esityksiä. Kansainvälisten esitysten tuominen Suomeen helpottuisi merkittävästi, mikäli Suomessa olisi kansallisia järjestelmiä kiertämiseen. Kansainvälisiä esityksiä ei yleensä nähdä festivaaliohjelmistojen ulkopuolella, silloinkin enimmäkseen pääkaupunkiseudulla. Kiinnittyminen kansainvälisiin tai alueellisiin (esim. Pohjoismaat) kiertueverkostoihin ja yhteistyö niiden kanssa helpottuisi myös kotimaisen kiertuejärjestelmän myötä.

Koulutus

- Taide- ja kulttuurialojen ja koulutettavien määrän on elettävä ajassa. Joillekin aloille koulutetaan jo liikaa. Toisilla, kuten sirkusalalta, ei kouluteta riittävästi opettajia ja muita ammattilaisia, korkeakoulutasolla koulutusta ei ole Suomessa saatavilla lainkaan.

Rekola Sanna
Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus ry